Ч. 89. Чернівці, вівторок дня 27. цьвітня 1909 р. Річник XXV.

Передплата на „Буковину“
платна в Чернівцях:
в **Австро-Угорщині**: на цілий рік 24 кор., на пів року 12 кор., на чверть року 6 кор., на місяць 2 кор.
в **Росиї**: на цілий рік 12 карбованців, на пів року 6 карб.
в **иньших державах**: на цілий рік 40 фр., на пів року 20 франків.
Для міщан і селян буде виходити „Буковина“ раз на тиждень під неділю і коштувати буде на цілий рік 4 К, на пів року 2 К, на чверть року 1 К.
Поодиноке число 10 сотиків.
Оголошеня коштують по 10 сотиків від одношпальтової стрічки або її місця дрібним друком (петіт). При кількоразових або при річних замовленях значний опуст.

БУКОВИНА

Орґан українськоі поступовоі партиі на Буковині,
виходить що дня крім неділь і сьвят.

Редакция, адміністрация і експедиция „Буковини“
в Чернівцях, ул. Петровича число 2.
Число телефону 176.
Адрес для телеґрамів: „Буковина“, Чернівці.
В справах редакцийних можна устно порозумівати ся що дня від 10—11. рано і 2.—3. пополудни крім неділь і сьвят.
Надіслане по 40 сот. від стрічки, при частійших замовленях відповідний рабат. **Рекламациї** неопечатані вільні від порта. **Рукописи** звертає редакция лише за попереднім застереженем і залученем почтової належитости.
Циркулярі яко прилоги коштують по 2, 3 і 4 сотики від штуки.
Належитостий за анонси марками почтовими не принимає ся.

Угорска Кріза.

На Угорщині міністерска кріза. Ще перед австро сербским конфліктом затемнював ся політичний горизонт на Угорщині; однак під вражінем грозячої війни угорскі політики як добрі патріоти відсунули свої жаданя на пізнійше. Тепер-же по приверненю мира виступили з тим більшою інтензивностию в інтересі своїх жадань. Угорскі політики стремлять до того, щоби звязь між обома державними половинами звести до minimum. Покищо жадають окремого картелевого банку для Угорщини і мадярскої команди для війска розміщеного на Угорщині. Принципіяльний опір монарха і австрийских міродатних чинників против роздвоюваня армиї спонукав угорских політиків лишити в завішеню військову квестию і наразі домагати ся тільки самостійного картелевого банку. Коли б не вдало ся переперти сего домаганя, тоді кабінет подасть ся до димісиї.

В суботу явили ся независимці Кошут і Аппоний на авдиенциї у монарха, предложуючи цісареви жадане основаня самостійного угорского банку. В австрийских міродатних кругах панує думка, що цісар не згодив ся на угорскі жаданя. Оба міністри опустили Відень з очивидним невдоволенем; угорске кореспонденцийне бюро доносить, що в раді міністрів ухвалено демісию цілого кабінету. З сего виходить виразно, що цісар не задовольнив угорских політиків.

Коли перед трома роками Векерле перебрав на себе утворене кабінету, тоді зі сторони корони було поставлено катеґоричне домаганє заведеня загального і рівного права голосованя на Угорщині — а тоді можна би задоволити і деякі постуляти Мадярів. Сподівано ся, що з виборів вийде инша більшість, що не мадярскі нациї прийдуть до сили і зроблять стрим безнастанним змаганям Мадярів до відокремленя. Та міністерство утягало ся із заведенем виборчої реформи, а як вкінци ґраф Андраші предложив свій проєкт, та останний виявив ся таким реакцийним, що корона ніяк не могла на него згодити ся. Задля того коаліцийне міністерство намагало ся тепер висунути банкову справу, щоби викликанем міністерскої кризи добити ся нових уступків в користь постепенного відокремленя.

З тої причини тепер кабінет здимісионував. Австрийский парлямент і австрийске правительство рішучо противні мадярским постулятам і відкиненє сих постулятів являє ся в чималій мірі заслугою „народного парляменту“.

Ювилейні збори просьвітно-економічного тов. „Руска Бесіда“ в Чернівцях з дня 18 го цьвітня 1909-го року.

(Дальше).

Проф. Білецкий, відпоручник львівскої „Просьвіти“, заявляє, що, як він бачить, то нарід на Буковині волїє читати книжочки, в яких містять ся статейки ріжнородного змісту. В Галичині нарід вже дійшов до того, що читає без трудности книжочки з одною розправою на певний темат. Бесідник звертає увагу на книжочки „Просьвіти“ львівскої як також на виданя українських „Просьвіт“, де найшло би ся не одно, що могло би бути користним і на буковиньскі обставини. Наконець заявляє він, що тов. ім. Шевченка загадує отворити в Чернівцях філїю свої книгарні.

Господар Маньковский, оден із провідників наших в Волоскім Банилові Полянах, вказує також і на то, що слабий розвиток читалень зависить від борби з ворогами нашого народу. Він говорить о сільских відносинах і просить, щоби головний виділ підпирав змаганя Русинів Волоского Банилова до просьвіти і добробиту.

Уч. Ф. Дудиньский заявляє, щоби для осягненя більших успіхів в просьвітній праці йти в народ.

Проф. Голубович з Вижниці каже, що вини слабого розвитку наших товариств просьвітних треба шукати в богатьох причинах. Не можна тут вину складати виключно лиш на головний виділ і казати, що філії не знають, що їм робити. Прецінь то в статутах докладно зазначено. Впрочім розвиток кождого товариства залежить від того як люди працюють в місци. В імени вижницкої філії бажає наконець бесідник, щоби центральний виділ виказав ся надальше ще красшими успіхами як до тепер.

Господар Ґрищук з Садаґури заявляє, що тим попередникам, котрі положили трівкі підвалини під теперішну будову нашої народної просьвіти, належить ся честь і слава. Зрештою критика лекша як дійсно користна праця для народного добра. Не треба забувати, що в Русинів ще мало

Филї моря і любови.

Траґедия на пять дій **Франца Ґрільпарцера.**
(Переклад П. Карманьского).

(Дальше).

ГЕРО. Все чуєм жалї, будь то нерозумний
Стоїть при своїм, хоч картай що сил;
Чому-ж розумному нерозумнійше,
Непостійнійше вірить, чим дурному?
Я знаю, що ми вибрали, що хочу,
Коли є вибір, де його нема.
Припадок радше тут мене щасливо
Півсьвідому на місце се привів,
Де — мов той муж, що втомлений, під вечір
Спускаєсь в купіль лагідненьких филь
І весь в обіймах теплого ручаю
В теплї однакім простирає члени,
Так, що з утїхи може лиш сказати:
Тут, чую, я, а тут чужеє, чую, —
Моє єство приймає й віддаєсь.
Несьвідомість діточої споява
Доперва тут збудилась до знаня.
В сьвятинї сїй в присутности богинї,
Моє житя найшло мету і ціль.
Чи той, що з трудом вибє ся на сушу,
Буде тужить до моря, де так пусто?
О так, сї різьби і сї колюмнади,
Вони для мене не мертві й байдужі;
Моє єство на них зринає в гору,
Без них я вмерла-б, як вони сами.
ЖРЕЦЬ. Лишень гляди, аби змаганя тих скромних
Лихі не взяли за любов до себе.
Зовсїм ми правно держимо від себе
Усї завади з далї; та житє,
Що все нехтує, дбає лиш про себе
І зводить все до власної вигоди,
Здаєсь низьке і грішне, навіть підле,
При тім тїсне, безплодне і мале.
Ще від часів непамятних, як знаєш,
Наш славний рід боги благословили
Званєм жерців, знаня й пророчим даром
І через нас любили промовляти:
Чи не манить тебе назад добути
Це гарне право; в честь собі самій,
А людям всїм на благодатну користь?
Нераз тібі я нишком в тиху ніч
Під сю сьвятиню радив підійти
І там підслухати таємне слово,
Яким Над'земне певно промовля'.
ГЕРО. Боги всїляким жертвують всїляке;
Менї не даний був пророчий дар.
І ніч до сну, а день є до роботи;
Для мене роскіш тільки сьвітло дня.
ЖРЕЦЬ. Тим паче днесь. —
ГЕРО. Була-ж я прецінь там,
Ще поки ранок блис, була в сьвятинї,
І сїла біля статуї богинї
І мріяла; однак з гори нї слова.
І я узяла цьвіти, що ось тут,
І для моєї панї вінцї плела:
Для неї; потім для обох небесних
І було гадала.
ЖРЕЦЬ. І гадала?
ГЕРО. Про діло.
ЖРЕЦЬ. А ще?
ГЕРО. Про що-ж?
ЖРЕЦЬ. Батьків твоїх.
ГЕРО. Навіщо се? Я прецінь їм байдужа.
ЖРЕЦЬ. Ти їх житє, чи їхня туга все.
ГЕРО. Я знаю друге, та не ввіриш ти,
Я все була для них важкий тягар
І вічно, все шалїла буря дома.
Отець бажав, чого нїхто не думав,
І пер на мене, сердивсь нї про що.
А мати нишком потуряла все.
Мій брат — з усїх жиючих тут на сьвітї,
Одного лиш осуджую — се брат.
Як старший і тому, що я лиш жінка,
Узяв мене за ціль своїх химер;
І я терпіла й в серцї крила лють.
ЖРЕЦЬ. Ти маєш гнїв на родичів?
ГЕРО. Я, гнїв? Давно
Забула їх; конець моїй любові.
Й моя душа змінилась, роз'яснилась
З часу, коли в богів приют найшла.
ЖРЕЦЬ. Коли-б прийшли?
ГЕРО. Не бути сьому, нї.
ЖРЕЦЬ. Тебе домів забрати?
ГЕРО. Мене? Звідсїль? Даремно.
ЖРЕЦЬ. Як мати з женихом прийшла-б сюди?
ГЕРО *(звертаєть ся до виходу).*
Жартуєш, а менї до жартів не було.
ЖРЕЦЬ. Остань! Се-ж жарт. Та родичі твої
Є тут.
ГЕРО. Нї. Тут?
ЖРЕЦЬ. Від вчера вечір.
ГЕРО. Що!
І ти мовчав про се!
ЖРЕЦЬ. Сами хотїли,
Аби сьвяту й спокійну мала ніч,
Що є для тебе ранком довгих днів.
Та ти сильна й вони могли-б прийти.

інтеліґенциї. Послїдними часами настали не потрібні роздори межи інтеліґентними людьми. Оден збере собі одну купку людий а другий другу, і так повстають партиї на шкоду загальної роботи. А нарід? Нарід ще навіть і не зачав национально жити. Тож не треба тих партий.

Дир. К. Данилюк з Вилавча ставить передорсїм внесок на заключене дебати. (Внесок принято). Дальше переходить він вказівки що до дїяльности головного видїлу, які вийшли від ріжних бесїдників. Він каже, що то вказівки з поза „зелених столиків“.

Критики висказано багато, коби тілько роботи! Один з панів каже, що єму треба ще якихось цифрів, другий бачить иньші чисто формальні недостатки. Тимчасом не годить ся забувати і обставин, серед яких треба було працювати послїдними роками по читальнях. Бесїдник вказує лиш на посуху і грозу війни, котрі чимало відбили ся також на станї наших просьвітних інституций. Добре би було також, як би то по тих книжочках вказувати на нездорові наслїдки того „духу“, на який скаржили ся два бесїдники.

Господар Ростоцкий з Кіцманя заявляє, що щира подака належить ся тим, що тілько зробили до тепер для просьвіти народної. При їх щирій волї не можна їм робити жадних закидів. Бесїдник говорить, що тодї аж і філїї здвигнули ся до більшої дїяльности і число членів товариства зросло, коли прибув на збори філїяльні чоловік з головного міста краю і живим словом заохотив членів до працї. Д. Ростоцкий жадає щоби все на збори і читалень і філїй посилати делеґатів. Він ставить внесок, щоби видїл центральний постарав ся о такого чоловіка, щоби заняв ся сею справою і постійно ілюстрував всї товариства просьвітні.

Господар Синявский з Кошулївки (Волоского Банилова) говорить о тім, як то перший раз люди з сего села запровадили собі вперед читальню а потім касу. Бесїдник представляє яркими красками, борбу, яку треба було і треба ще й тепер вести з румунїзаторами, ворогами народної просьвіти.

Уч. Іван Герасимович жадає, щоби видїл видав підручник для провадженя читалень. Бесїдник противить ся думцї, щоби в виданях „Р. Б.“ збивати прояви шкідливого „духа“ і думає, що під певними услівями в просьвітнім товаристві можуть і повинні згідно працювати побіч себе люди всїляких полїтичних переконань.

Дальше промовляє в імени тов. „Жіноча Громада“ панї маршалкова Стоцка сими словами: „Витаю „Руску Бесїду“ в сегоднїшний єї 40-лїтний ювилейний день від товариства „Жіноча Громада“. А що нинї тут промавляю в імени жіноцтва, се найлїпший довід на те, що „Руска Бесїда“ не дармувала до нинї. Нехай вона жиє, процвитає і розвиває ся!“ Сї слова з уст представницї жіноцтва приняли збори рясними оплесками.

На поодинокі замітки зроблені протягом цїлої дискусиї відповідає голова О. Попович. Він думає, що вказівки що до дальшої роботи „Рускої Бесїди“ висловлено на те, аби направити недостатки, а не лиш задля критики.

То-ж бесїдник дякує всїм, що подавали видїлови свої поради. Що-до табелярного зіставленя всїх читалень, то се було вже зроблено в попереднім справозданю. Дехто однак сего собі не бажав на будуче. Коли-ж тепер висловлено таке бажанє, то видїл буде старати ся єму відповісти. Однак бесїдник звертає увагу на те, що при кождій читальнї, де видїлови стояли до розпорядимости дотичні дати, подано все, що до пізнаня розвитку сих товариств потрібне. Що-до календаря, то видїл думав, що не годить ся конкурувати з „Селяньскою Касою“, котра видала сего року великий календар, і тому обмежив єго сміст. Піднесено також закид, що членам черновецким не доставляє ся правильно видань товариства. Та видїл завзивав в ґазетї всїх тих, що не дістали-б книжочок „Рускої Бесїди“, аби їх реклямували. Що-до слабого розвитку читалень і філїй, то в тім вина і головного видїлу і філїй і читалень. Піднесено і бажанє, щоби на збори читалень посилано делеґата. Однак тепер вже тяжко се зробити, бо нераз на оден день призначують збори кількох читалень.

Вина релятивно слабого розвитку наших інституций лежить також в обставинах. З уст господарів можна було почути, яку тяжку борбу треба нераз зводити з нашими противниками народними. Не забуваймо тахож, що часто читальню отворює лишень одна партия в селї і то звичайно така, що не є при кермі в дотичнім селї. Жадали також деякі бесїдники виданя інструкций для філїй і читалень Супроти сего можна би завважити, що робота сих товариств зачеркнена в головних рисах статутами. Та коли таке бажанє піднесено, то будучий видїл повинен ним заняти ся. Голова дякує також проф. Білецкому за інформациї в справі видань як також в справі отвореня філїї „Книгарнї тов. ім. Шевченка“ в Черківцях.

Брак своїї книгарнї давав ся Русинам буковиньским болюче відчувати; окрім того є ще одна перешкода розвитку товариства а іменно заборона кольпортажі.

Голова збирає докупи всї поставлені внески а іменно:

1. Внесок директора С. Канюка, щоби головний видїл постарав ся о друки для дїловодства читалень, як книг касових, інвентарів і т. п.

2. Внесок уч. Ів. Герасимовича, щоби головний видїл видав реґулямін зглядно інструкциї для читалень і філїй.

3. Внесок господаря Ростоцкого з Кіцманя, щоби головний видїл постарав ся о люстратора читалень.

4. Внесок проф. др. Кордуби, щоби головний видїл домагав ся від філїй квартальних справоздань з їх дїяльности.

Всї сї внески принято одноголосно.

Наконець дир. К. Данилюк вносить для видїлу абсолюторию з подякою. Принято одноголосно. *(Конець буде).*

Здобутє Царгороду.

Молодотурки увійшли вже в столицю і стрінули на рішучий опір зі сторони ґарнїзону. Сейчас почала ся стрілянина, яка наробила в містї немало шкоди. Касарня за касарнею попадає ся у руки Молодотурків, а війско, яке ще не перейшло було на сторону ворогів султана, капітулює по сякім-такім опорі. Султан не має вже на що оперти ся. Навіть єго двір обсаджений і мабуть вже дібрали ся вороги до султана, щоби сказати єму, чи бути єму дальше султаном, чи нї. На важнїйших будинках Царгороду повівають білі хоругви, які є доказом, що султан вже цїлком безпомічний і єго доля зависить від ласки побідників, які задумують на якийсь час завести війскову диктатуру. Магмуд Шефкет-паша, провідник молодотурецкого-війска, прибув сюди з великим штабом і заняв будинок мінїстерства війни. Відси управляє він цїлою акциєю проти султана. Часописи доносять, що сегодня присилують султана уступити з трону а на єго місце поставлять єго брата Решада.

Коли все попало у руки Молодотурків і нема вже майже жадного опору, місто починає поволи успокоювати ся і жде на кінець цїлої акциї. Тимчасом солуньске війско занимає всї важнїйші позициї їлдизу і стереже пильно, щоби султан не висмикнув ся з єго рук. Та заки справу остаточно порішить ся, держать Молодотурки Царгород в станї облоги і розпоряджають над житєм і смертю своїх ворогів. Вони тепер панами ситуациї а вістка про занятє столицї молодотурецким війском розійшла ся блискавицею по цїлім краю і викликала у прихильників Молодотурків велике задоволенє. Та покищо справа ще не порішена, бо старий султан ще султаном, хотяй можливо, що кождої хвилї наступить єго детронїзация і настане в турецкій державі знова спокій, якого єї дуже а дуже потрібно.

Ось вже ідуть. Ось він — пристав —
Зітхнув глибоко — йде.
ГЕРО. Мій батько?
ЖРЕЦЬ. Так, він сам.
ГЕРО. І він такий старий?
ЖРЕЦЬ. А з ним та жінка. —
ГЕРО. Мати! Мати!
ЖРЕЦЬ. Ти блїднеш? Не спішиш коханих
Витать мерщій?
ГЕРО. Нехай їх подивляю!
Так довго-ж їх не бачила зовсїм.
(Надходять родичі Геро).
БАТЬКО. Дитино, Геро!
ГЕРО *(біжить до матери)*. О мамо! мамо!
БАТЬКО. Дивись, приходимо, далекий путь —
Слабий мій віддих вже — далеко з дому,
Як сьвідки щастя, що богам рівня,
Дивитись, як слїдом твоїх дїдів
Доступити чести, що скрізь будить завість
У всїх в краю, що вколо нас живуть,
І як о чин, який від довгих лїт
Довірем надїля' мене у нашім містї,
І — клята грудь! — І що казать хотїв? —
Тому як раз прийшли ми тут! —
Добрийдень, брате!
ГЕРО. Мамо! Мамо!
БАТЬКО. Вона також! Хоч хора і слаба,
В пустому домі не могла сидїти;
Твоє хотїла щастє подїляти.
Віз змістить двоє і тому й вона
Прийшла на храм. Бо хто-ж, хотяй би пень,
Не тїшить ся з душі своїм дитятем,
Коли воно іде слїдами слави?
Хто думає про сї марні сумнїви,
Про—ет! пусте, — ну, сказано, щаслив.
ГЕРО. Вона-ж нї слова.
БАТЬКО. Нї? Питай: чому?
Вона говорить все, хотяй не завше в час,
У нас, як довгий день. Питай: чому?
Та й краще, як вона мовчати ме;
Бо той, хто до путія не може щось сказати,
Най радше вже мовчить. Що, брате, нї?
ГЕРО. Ох, стрию, прикажіть, най брат замовкне,
Най мати скаже що.
ЖРЕЦЬ. Лиши її!
БАТЬКО. Нехай! Однак —
ГЕРО. Не так! По серцю свому.
Що воля.
МАТИ *(півголосом)*. Моє дитя!
ГЕРО. Сказала! Чуєш? Ох, солодкий звук!
Не чула так давно! О мамо, мамо!
ЖРЕЦЬ *(цофаєть ся в глиб і до одного з наймитів)*.
Сюди!
БАТЬКО. Ось вже і плач! Бодай! — Що робиш, [брате?
(Цофаєть ся і кладе руку на плече сторожа сьвятинї, який саме там стоїть).
А, мостипане! Що ви тут?
ЖРЕЦЬ. Тут в корч сей голуб дикий залетїв,
Майбуть в гнїздо. Се зле. Гей, рабе!
Перешукай корчі і голя з ним!
БАТЬКО. Невже? Чого-ж?
ЖРЕЦЬ. Так водить ся в сьвятинї.
БАТЬКО. А сесї —
ЖРЕЦЬ. Лиши їх!
БАТЬКО. Вони-ж говорять.
ЖРЕЦЬ. Нехай.
ГЕРО *(з матїрю на передї, на право)*.
Та мамо, ти тепер спини сї сльози!
А радше роскажи, що чуєш, мислиш.
Послухаю тебе й зроблю усе;
Бо я вже днесь не та розховстана і дика,
Яку ти знала в домі твого мужа:
Богиня в мене серце геть змінила,
Спокійно я дивлюсь і думаю про все.
І —
МАТИ. Доню!
ГЕРО. Що?
МАТИ. Глядять на нас.
ГЕРО. І вічно!
В сьвятинї сїй і жінка щось значить,
Замученим тут вільно говорити.
Боїш ся їх очий, так я ось стану
Між тебе й них. Нїякий зір не бачить.
Тепер скажи, чи милю ся, скажи:
Не з тим, що муж, прийшла ти тут до мене
І будь тобі свобідна воля лиш,
Забрала-б ти дочку звідсїль домів;
З єї спокійного кута, без туч,
В низьку хатину чорних журб твоїх?
Не так? скажи, скажи, кохана мамо!
МАТИ. Стара я, доню, і сама.
ГЕРО. Сама?
Та-ж маєш мужа! вправдї —! Дім багатий,
Чимало служби, що на тебе жде.
Потім — боги ласкаві! — так забула
Найлїпше досї! Ще мій брат;
Впровадить в дім жену і розживесь,
Дістанеш внуків з іменем батьків.
МАТИ. Твій брат, дитя —
БАТЬКО *(в глубинї до раба)*. Гаразд його бери!
МАТИ. Твій брат не з нами вже, дитя.

(Дальше буде.)

Капітуляция ґарнізону.

Париж, 26. цьвітня. (Кб.) „Agence Havas“ доносить з Царгороду: Цілий ґарнізон їлдизу піддав ся о 1. годині 40 мін. і видав все оружя. По Босфорі пливають торпедовці, щоби перешкодити султанови в утечі.

Магмуд Шевкет-паша заняв міністерство війни.

Царгород, 25. цьвітня. (Кб.) Сегоднішна ніч минула цілком спокійно. Грецкі часописи доносять, що Магмуд Шевкет-паша прибув вчера з великим штабом і осів ся в міністерстві війни.

Занятє замків.

Царгород, 26. цьвітня. (Кб.) В Пері ходять слухи, що солуньске військо почало обсаджувати двір султана. По обсадженю їлдизу винесуть султана а єго місце заступлять Решадом.

О першій годині пополудни заняли і окружили висше положені місця їлдизу. Опісля, як здає ся, почато акцию проти султана. Військо дуже нетерпеливить ся. Взагалі кажуть, що ожидають 101 арматних вистрілів, які мали-би звістити детронізацию султана.

Султаньску палату Чіраґан над Босфором солуньскі вояки вже заняли і стережуть єї; так само зроблено відповідні кроки до занятя палати Долмабаґдже. Подібно діє ся й около иньших султаньских замків. Велика касарня Семеля вивісила білу хоругов, однак ще не піддала ся і готовить ся до опору.

Стан облоговий в Царгороді.

Солунь, 26. цьвітня. (Кб.) Вістка з Царгороду про здачу ґарнізона та занятє їлдизу викликала неописану радість, головно у військових кругах. Тут панує супокій. Лише доносять з вілаєту Манастиру, що появляють ся грецкі і иньші банди, проти яких вже зроблено відповідні зарядженя. Магмуд Шевкет-паша зарядив телеґрафічно, щоби приставлено ще певну скількість македоньских жандармів в цїли удержаня супокою в Царгороді.

Військова диктатура.

Царгород, 26. цьвітня. 5. год. пополудни. (Кб.) Порту цілком виділено. Магмуд Шевкет і єго штаб завели неограничену військову диктатуру. Султан ще в їлдизї.

Дипльоматичні місиї одержали від берлїньского амбасадора барона Маршаля повідомленє, що над містом Царгородом проклямовано стан облоги.

Офіцияльна проклямация дементує вістку, що македоньске військо прийшло за намовою молодотурецкого комітету. Кождому офіцирови заборонено належати до якогось політичного комітету.

Грецкі часописи оцінюють втрати по обох сторонах на 500 убитих і ранених; однак се пересаджено.

ДОПИСЬ.

Вибори до ради громадскої в Сторожинци.

Як відомо після найновійшого закона краєвого в цілім краю мають бути перепроваджені вибори до рад громадских. І у нас в Сторожинци пороблено вже богато приготовань до того. Всякі нациї, а є їх у нас, Богу дякувати досить, бо крім Жидів, як все в містах, є ще Румуни, Русини, Німці, троха Липованів і Поляків.

Всьо ся мобілїзує і кожда нация хоче при тій случайности захопити як найбільше мандатів. Лише одні Русини, як звичайно, чомусь тихо сидять і думають, що мандати самі їм прийдуть. До тепер не було жадних нарад, жадних зборів, а що найгірше, не знаємо кілько наших виборців має прийти до вибору і якою силою розпоряджаємо, хотяй нас досить, бо по Румунах і Жидах ми найчисленнійша нация в Сторожинци, помимо того що тутейший начальник суду п. Стефанельлї дуже би собі зичив, аби тих Русинів тут не було, і за тим також і аґітує, користаючи з свого впливового становиска.

Політичною діяльностію сего панка належалоби нам блисше заняти ся, вже хотьби й з того взгляду, що він походячи з руского роду, тепер єсть як раз найбільшим єго ворогом.

Не згадуючи вже о давних подвигах політичних п. Стефанюка, pardon Стефанельлього чи то при виборах до ради державної чи до краєвого сойму, де він все оказував свої здібности, як вправний аґітатор, котрі подвиги кінчали ся у него дисциплїнарками, пригадаємо тут лише вибори до теперішньої ради громадскої, коли то Стефанельлї з д-ром Янком Фльондором не хотїли в жаден спосіб входити в компроміси, виходячи з тої точки, що они в Сторожинци не знають жадних Русинів, наколи пізнїйше при самих виборах переконали ся що над Русинами вже не можна переходити до дневного порядку. Вислїд послїдних виборів громадских дав богато до думаня боярови тутейшому Дрови Янкови Фльондорови, бо тепер вже був склоннїйший до компромісів, коли наш посадник Др. Кац, котрий як відомо, руководячи ся справедливостю кождій партії хоче забезпечити відповідне число мандатів, зачав переговори з Румунами, себто з д-ром Янком Фльондором. Хотяй сей був вже за згодою, однак через часті відвідини Стефанельлого у него, дійшло до того, що Румуни перервали всякі дальші переговори. Як бачимо, не научило ще п. Стефанельлого, що така єго робота провадить лише до роздорів і несупокоїв, а єму спричинює лише неприємні дисциплїнарки і — але в своїм зажертім шовінїзмі знова хоче допровадити до якогось лиха. Дивно лише, що висші власти судейскі тримають того панка ще тут на так важнім становиску, хотяй він вже давно сюди не належить, але до Сучави. Як зачуваємо, хоче тепер взяти відпустку на два місяцї і тут в Сторожинци дальше замешкати, щоби вже цілковито мати вільний час до робленя виборів після своєї інтенциї. Чи се лежить в інтересї супокою, над тим повинні би презадумати ся покликані сфери.

Одеи за всїх.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 26. цьвітня 1909.

Календар. Вівторок 27. (14.) Мартина, рим. Анастазия М. Схід сонця 4 год. 46 мін., захід 7 год. 10 мін. — Середа 28. (15.) Аристарха, рим. Віталїя М. Схід сонця 4 год. 44 мін., захід 7 год. 12 мін.

За наші права треба нам постояти! Рік-річно розсилають дирекция поліциї в Чернівцях і староства до всїх товариств відозви і формулярі о викази про стан товариств в німецкій мові. Наші товариства відповідали на них по руски, а тепер, як зачуваємо, деякі звернули німецкі відозви і формулярі, жадаючи руских відозв і друків. Так повинні би зробити всї наші товариства а на випадок відмови внести рекурс до краєвого правительства а в потребі і до висших інстанций. Про вислїд справи треба би повідомити нас задля єго оголошеня а в потребі зажадати-б і помочи наших послів.

Серетским кацапам рве ся. Довідуємо ся, що кацапску читальню в Серетї розвязало правительство задля участи єї членів в політичній демонстрациї. Оден із засуджених братів Романів утїк до Америки туманені доси кацапами люди приходять до пізнаня і платять своєму вождови Телепюкови „мужицким параґрафом“ за „просьвіту“.

Оповістки, іменованя і т. п.

З „Буков. Бояна“. Проба мішаного хору на концерт Шевченківский відбуде ся в середу, дня 28. с. м. точно о год. 6-ій веч.

З укр. акад. тов. „Союз“. В середу 28. с. м. відбуде ся в товаристві о год. 8-ій вечером відчит п. проф. П. Клима про „Найновійші реформи на поли середного шкільництва“. Вступ тільки для членів. — *Научний кружок.*

Головний виділ тов. „Укр. Школи“ в Чернівцях завзиває всї свої філїї, щоби як найскорше надіслали звіти про свою діяльність і заразом предложили спис своїх членів. — *Виділ.*

Філїя ческого банку в Чернівцях. Надзираюча рада Осередного банку ческих щадниць в Празї (Ustredni banka ceskych sporitelen) рішила на послїднім своїм засїданю: 1. заснувати філїю в Чернівцях та 2. підвисшити акцийний капітал з 10 на 15 мілїонів корон. Директором згаданої філїї, котра з днем 1. липня с. р. починає свою діяльність, іменовано дотеперішного прокуриста берненьскої посестри п. Кароля Прімуса.

Важне для наших селян!! (Підготовний курс у Серетї.) Підготовний курс для заложеня вступних испитів до ґімназиї отвирає ся заходом філїї „Українськоі (Рускої) Школи“ в Серетї вже з днем 1. мая с. р. Курс трівати ме через місяць май і червень. Хто з наших людий по сусїдних селах (або таки зі самого Серету) має охоту давати дїтий до ґімназиї, нехай зголосить їх насамперед до сего курсу до науки, аби приготовили ся гаразд до сего курсу до науки, аби приготовили ся гаразд до вступного испиту в німецкій ґімназиї в Серетї, бо сей испит буває для руских школярів вельми трудний. Зголошувати ся треба до п. Вольчиньского, учителя в Серетї або до п. проф. Сильв. Яричевского, тамже. За науку в тім курсї не платить ся анї сотика. Ученики з поза Серету можуть доходити, коли село їх недалеко, а нї, то мусять їх родичі чи там опікуни примістити де на станциї при других учениках серетских. Та і в тій справі уділять згадані панове потрібних пояснень.

Тов. „Взаїмна Вигода“ в Лужанах. Загальні збори відбудуть ся 6. мая с. у. о год. 2-ій по пол. в „Народнім Домі“ із звичайним дневним порядком. — *Степан Орелвцкий*, голова. *Дмитро Юрійчук*, писар.

Подяка. В моїй дисциплїнарній афері знайшов я щиру підпору у Вп. панів послів Николая Василька, Єротея Пігуляка і Николая Спинула. Почуваючи ся до великої вдячности і складаю в сїй дорозї сим Вп. панам, що так щиро заняли ся моєю справою, мою найсердечнїйшу подяку. — *Олександер Фрундза*, учитель.

Із штуки і лїтератури.

З українського театру. В суботу виставлено „Запорожець за Дунаєм“ Артемовского а потім „Вечерницї“ Нїщиньского. Се вже звісна в нас оперетка і взагалї се одна з найкрасших опереток, які доводило ся бачити на черновецкій сценї. Сим разом було публики доволї, нашої і чужої. Гра артистів була дуже добра. Особливо визначили ся панї Фільомена Лопатиньска в ролї Оксани, д. Рубчак в ролї козака Карася, якого дуже влучна креация і сьпів викликали серед публики торбину реготу, панї Петровичева в ролї Одарки, єго жени, д. Шевченко в ролї султана, яка випала цілком бездоганно і невимушено. Так само грав добре д. Коссак в ролї молодого козака Андрія, що чистим і звінким голосом відсьпівав наконечну молитву. По оперетцї відограно одноактівку Нїщиньского „Вечерницї“, яка як зв. масові сцени випала трохи слабше. Навіть випущено на початку одно сольо.

Др. Коралнїк з „Allg. Ztg.“, що онодї в рецензиї про наш театр посуджував українську драму о примітивність, реаґуючи в статї „Mißverstandene Kritik“ на негодованє нашої і нам приприльної преси заявляє, що він хотїв лише сказати, що українська драма не дійшла ще до зеніту. Він знає Україну, бачив на Українї вистави українських труп і зовсїм не мав на думцї неприхильно віднести ся до нашої штуки.

Правда, наша драма не осягнула ще вершин, але з кождої вершини треба сходити на діл, що помітне в західно европейскій декадентскій драмі.— Певно „auch ein Ruthene“ робить замітку в Buk. fr. Lehrerzeitung“, що в нашій часописи нема нїякої критики на гру українськоі театральної дружини. Треба би редакторови з „Lehrztg.“ купити собі окуляри, тодї може побачать, що ми доси відзивали ся з приводу кождої граної штуки.

До сьвітлого виділу „Просьвіти“ у Львові. Ще 1907 р. оголошено конкурс на історичну драму, що мала-б нагородити ся „Михайловою премією“. Речинець надсилки драм минув 31. грудня 1907. Вислїд конкурсу мав бути оголошений в руских часописях найдальше за пів року, т. є. по конець конець червня 1908 р. Між тим минув уже не лише перший, тут би обовязковий піврік, але й минув другий, ба — минає вже й трий піврік, а з оголошеня вислїду анї слїду! Гадав би хто, що на конкурс наспіло так богато драм, що аж пов. комісию оцїночну засипало паперовим снїгом, дрібним чи й недрібним авторским писанечком — так нї! На конкурс бо вплило тільки 4, кажу й пишу чотири драми! Значить — при нїчому-б тут так і гаяти час дорогий, тим більше, що рівночасно десь оголосив був галицкий виділ краєвий також конкурс та на польскі драми — також із недовгим речинцем для положеня вислїду — і наспіло щось 57 драм. штук, які оцїночна комісия в приписанім часї перечитала й як слїд оцїнила. Та „Просьвітна“ комісия щось відай чи не здрімала ся над нещасними творами не менше нещасних авторів! Хайже прочиняєть ся раз! — *Не-Рутенець.*

Львівский руский нар. театр тов. „Р. Бесїда“
під дирекциєю Йосипа Стадника.

Репертуар:

У вівторок, дня 27. цьвітня с. р.:

Фавст

опера в 6 відслонах Ґунода. — Гостинний виступ панї Ф. Лопатиньскої і п. М. Шиманьского.

В четвер, дня 29. цьвітня с. р. (по знижених до 30% цїни):

Зоряний вінець

фантастична містерия в 3 діях Василя Пачовского. — (Закінчить апотеоза.)

В пятницю, дня 30. цьвітня с. р. (по знижених до половини цїни):

Ревізор з Петербурга

комедия в 5 діях Гоголя.

В суботу, дня 1. мая с. р.:

ВІЙ

фантастична феерия в 4 діях зі сьпівами і танцями М. Кропивницкого.

В короткім часї виставить театр у перше в Чернівцях оперу Пуччінього **„Madamme Butterfly“**, до котрої ладить дирекция велику нову виставу. — Головну партию сьпівати ме панї Ф. Лопатиньска.

Звичайні загальні збори каси пожичкової і щадничої для громади Глиниця, відбудуть ся дня 2. мая с. р. о 3. годині пополудни в льокали стоваришеня з слідуючим дневним порядком: 1. Звіт з діяльности старшини. 2. Принятє білянсу. 3. Вибір старшини. 4. Вільні внесеня. *Старшина.*

24 13—40 н.

Молочне мило

лелїйне з коником

найлагіднїйше мило для шкіри і проти виприсків соняшних.

Всюди до набутя.

Ukrainische Rundschau

одинока українська часопись на німецькій мові, що заступає інтереси українського народу перед культурним сьвітом, виходить раз на місяць в обемі 48 сторін з додатками і коштує на рік лише 8. Кор. Є обовязком кождого інтелїґентного Русина передплачувати сю часопись. Адреса редакції і адміністрації: Wien XVII|3 Frauenfelderstrasse, 2.

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм єсть

NERVOL

„Назва правно забезпечена“

аптикара др. Ю. Францоза

в Тероноли.

Се є знамените усмиряюче средство до натираня против всяких ревматичних болїв, простудженя, ломаня костий, плечий гістїя і нервових недуг. Прошу уважати на напись „Nervol“ і не приймати нїяких „Нервотонів“.

Цїна флякона 80 сот. 10 фляконів (фляшощок) 8 кор. з оплатою і опакованєм. Тисячки листів з подякою. — Висилка 2 рази денно до всїх країв.

В Чернівцях на складї у Шміда і Фонтіна, в Селетинї в дроґоерій медициналній Стернтуса.

19 (—)

В СКЛЕПІ

„укр. Видавничої Спілки“

в Чернівцях, ул. Пивнична число 6. (побічна від жидівскої) (—)

можна получити всї прибори до писаня як також Апробовані **взори до красномисности**

Друкарня Товариства „Руска Рада“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4.

має на складї і поручає отсї

ДРУКИ СУДОВІ

1. Спротивленє против екзекуциї. 2. Позов о заплату цїни купна. 3. Позов робітника-слуги о платню з правом убогих. 4. Позов о звернене пожички. 5. Внесенє о позволенє екзекуциї на движимости. 6. Внесенє о позволенє екзекуциї на недвижимости.

Заразом поручає нотарияльні друки „Запис довжний до інтабуляциї“, до того **„поданя“** і **„рубра“**.

Цїна друків судових: по 3 сотики за аркуш. Цїна друків нотарияльних: **„Запис“** по 4 сотики за аркуш, **„поданя“** по 4 сотики за аркуш, **„рубра“** по 2 сотики за аркуш.

Висилає ся за посліплатою або за попереднім надісланєм належитости, сейчас.

Адресувати:

Друкарня тов. „Руска Рада“

Чернівцї, ул. Петровича ч. 4.

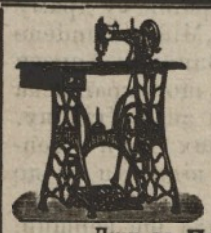

Пересторога!

Най ніхто не купує машини до шитя скорше, нїм не огляне і не спробує

Пфаффа машини до шитя

Лиш за **Пфаффа** мишини даю **10 лїт** ґаранцию, тому що при Пфаффа машинах всї части що дуже труть ся, є з **найтвердшої стали ковані** і **гартовані.** — На **Пфаффа** машинах можна **шити, гафтувати** і **цирувати.** — Цїнники даром і оплатно.

З поважанєм **Василь Данилевич,** Механїк

в Чернівцях (—)

ул. Жидівска 16. і Пивнична 6. (Kellergasse) в власнім домі.

Союз руских хлїборобских спілок на Буковинї

„Селяньска Каса“

стоваришенє зареєстроване з обмеженою порукою

повідомляє, що він отворив в себе осібний

Відділ на вадиї і кавциї

і перебирає зложуванє вадий і кавций але лиш у публичних корпорациях або до рук власників великої посїлости земельної в пупілярних цїнних паперах під дуже догідними условинами. Близші інформациї даємо в нашій канцеляриї в **Чернівцях,** вулиця Петровича число 2.

ERSTES WIENER WAARENHAUS B. BALTINESTER jun. HAUPTSTRASSE 3

Gegründet 1873. Thelephon 301.

Тукраєві і заграничні новости весняні, суть вже на складї у великім виборі.

Склад ц. к. уприв. фабрики **товарів з альпаки** і хіньского срібла В. Бахмана і С-кп у Відни.

Склад капелюхів І. Генрика Іти у Відни, Йос. Піхлєра і Синів в Ґрацу.

Склад черевиків Ф. Л. Попера в Хрудимі, Ант. Чапека у Відни.

Великий склад капелюхів П. і Ц. Габіґа в Відни, і славної фабрики черевиків Гана і Сина у Новім Йорку

Доставцї для буковиньского звязку урядників

Міцер & Шехтер, Чернівцї

Ринок (напротив буковиньскої щадницї)

поручають свій **богато асортований склад весняних і лїтних артикулів,** як: **капелюхи** для панів і хлопців з ц. к. надвірних фабрик Вільгельма Плєса, Антона Піхлєра, І. Гікля Синів, як також італїйскої фабрики капелюхів Ґ. Бросалїно. — Великий вибір **біля** білого і колїрового для панів і хлопців; ковнярики, маншети, рукавички, шкарпитки, паньчохи, хусточки, шельки, палички і камизельки. — Великий вибір **краваток** в найновійших фасонах і красках. — Великий склад **черевиків,** найсолїднїйше викінчених. — Богатий вибір парасолїв і парасольок ріжного рода.

Замовленя з провінциї дешево і сейчас. Неподобаючі ся річи можна відміняти.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає: Віктор Строїч.

З друкарнї товариства „Руска Рада“ в Чернівцях, під зарядом Івана Захарка.